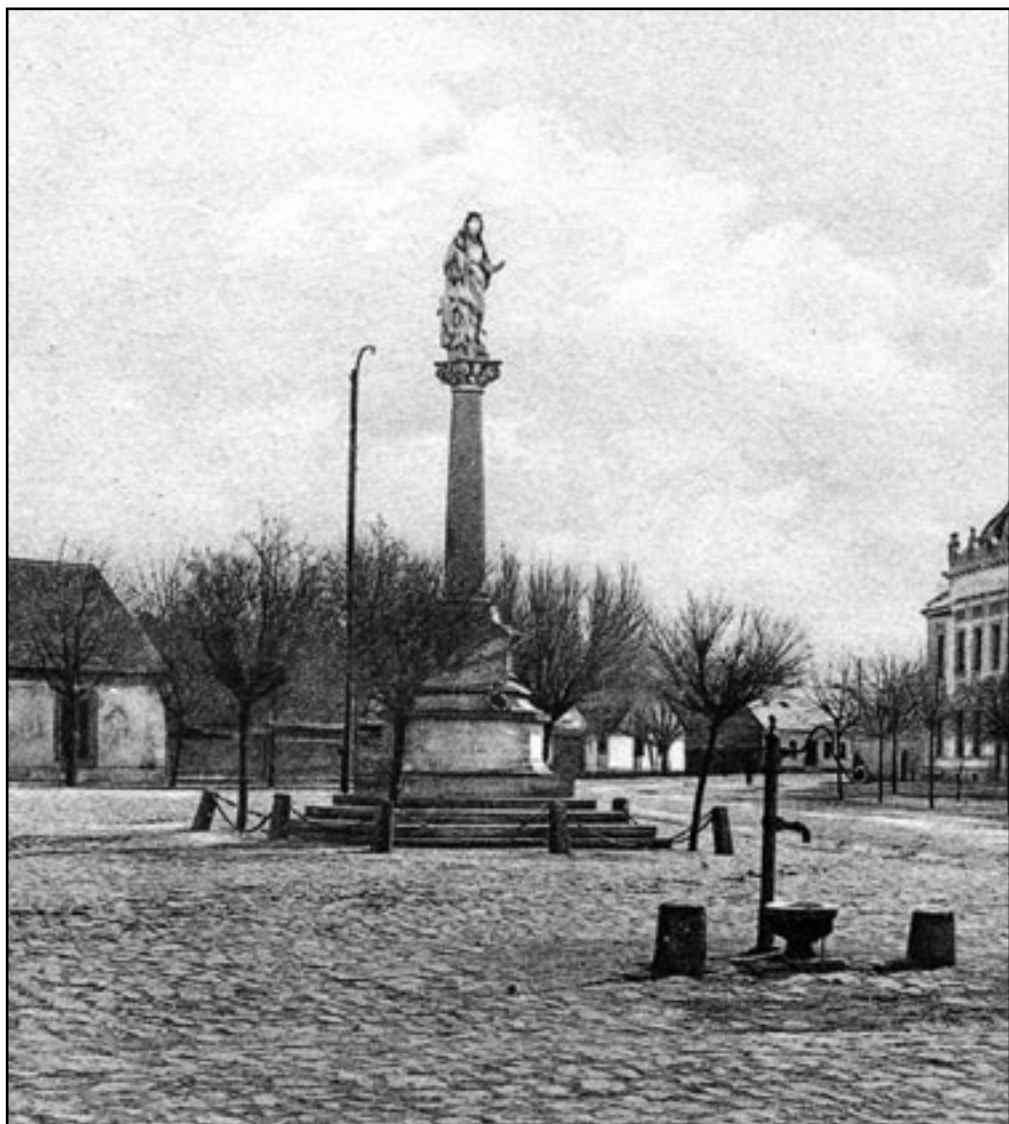

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

ČÍSLO 11 • ROČNÍK XIII.

LISTOPAD 2007

Malá vzpomínka na ložské hody

(foto: -vlk-)

Sbor dobrovolných hasičů Buchlovice, městys Buchlovice

a stárci

**Michal Jošek, Pavlína Procházková,
Pavel Martinák a Hana Maděrová**

pořádají

10. a 11. listopadu 2007

MARTINSKÉ HODY S PRÁVEM

PROGRAM:

sobota 10. listopadu

od 10.00 hod. – zahájení na náměstí, odchod pro povolení hodů,
obchůzka po obci na trase:

Lhotka, Kostelní, náměstí, Masarykova, Příční, Helštýn, Zahrady,
Podvinohradí, Hraničky, Suchý řádek.
Hrají BUCHLOVJANÉ

19.30 hod. – zábava „U Páva“ – hrají BUCHLOVJANÉ

19.30 hod. – Hotel Buchlovice (hraje cimbálová muzika RUBÁŠ)

neděle 11. listopadu

10.00 hod. – hodová mše svatá v kostele sv. Martina

11.30 hod. – tanečky na náměstí, focení v parku

13.30 hod. – obchůzka po obci na trase: Hradištská po kapličku,
Komenského, řadovky, domov důchodců, Tyršova, Loučky

19.30 hod. – zábava „U Páva“

Po celý den hrají BUCHLOVJANÉ

Informace městyse Buchlovice

Rada městyse č. 19/2007 ze dne 26. září 2007

Žádost ředitele ZUŠ Uherské Hradiště Mgr. Stanislava Nemravy o zakoupení Orfeova dětského instrumentáře pro odloučené pracoviště školy v Buchlovicích, dopis ze dne 21. 9. 2007

Rada schválila zakoupení Orfeova dětského instrumentáře pro odloučené pracoviště školy v Buchlovicích podle žádosti ředitele ZUŠ Uherské Hradiště v hodnotě cca 1.500 Kč, ten zůstane v majetku městyse Buchlovice.

Žádost o prodej pozemku městyse Buchlovice, parcela č. 1787 o výměře 395 m² v k.ú. Buchlovice, sousedícího s pozemkem parcela č. 1788/1 v k.ú. Buchlovice, majitel Josef Bureš, Tupesy, ze dne 17. 9. 2007

Rada doporučuje prodej parcely č. 1787 o výměře 395 m² v k.ú. Buchlovice Josefu Burešovi, neboť shledala, že jeho držení není pro městyse Buchlovice nezbytné vzhledem k jeho poloze a návaznostem na hranici katastrů Buchlovice – Tupesy.

Seznámení se smlouvou obcí a měst proti daňové diskriminaci

Rada se seznámila se stanovami Sdružení místních samospráv České republiky, o.s., která sdružuje obce na bázi boje na odstranění stávající ekonomické diskriminace obcí a menších měst, kdy za občana získávají až 6,5krát méně prostředků než za občana Prahy. Rada nesdílí plně názory, které jsou vkládány do stanov a doporučila se vstupem do SMS ČR počkat, sledovat vývoj v dalším období.

Řešení nájemních prostor v domě čp. 16 (stará škola na Lhotce) pro spolky a instituce v rámci městyse Buchlovice

Rada projednávala řešení nájemních prostor ve staré škole na čp. 16 v ulici Brněnská pro spolky a instituce pracující v Buchlovicích, především pak:

- a) rozdělení prostor a sdružování spolků tak, aby byly jednotlivé místnosti časově více využity,
- b) finanční požadavky městyse nutné k tomu, aby byly kryty alespoň základní náklady spojené s otopením a elektřinou.

Jednáním vzniklo doporučení – v příštím zasedání se zabývat schválením nájemních smluv, resp. finančním vyjádřením akcí, které mohou jednotlivé spolky a organizace nabídnout jako protihodnotu za nájem.

Různé

- ing. Jiří Černý – návrh na zvýšení, úpravu nájemného z bytových prostor v městyse Buchlovice podle příslušných ustanovení zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Údaje nezbytné pro zvýšení nájemného byly získány ze zákona a ze sdělení Ministerstva pro místní rozvoj č. 151/2007 Sb. ze dne 25. června 2007, publikovaného ve Sbírce zákonů, částka č. 55 ze dne 29. června 2007.

Rada rozhodla o úpravě nájemného z bytových prostor v městyse Buchlovice na další období takto:

- byty I. kategorie: z aktuálního měsíčního nájemného 18,30 Kč/m² (2007) na 22,67 Kč/m² (2008),

- byty se sníženou kvalitou: z aktuálního nájemného 6,60 Kč/m² (2007) na 11,09 Kč/m² (2008)

Účinnost toto rozhodnutí nabývá dnem 1. ledna 2008.

Zastupitelstvo městyse č. 5/2007 ze dne 9. října 2007

Zastupitelstvo schválilo ve smyslu zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích změnu usnesení č. 4/2007 ze dne 21. 6. 2007 – citace: „V případě koupě od LUKROMU schváleno odkoupení nemovitostí (bývalý kravín s příslušenstvím) včetně pozemků za cenu 3,5 mil. Kč.“

Nové usnesení zní: „V případě koupě od LUKROMU schváleno odkoupení nemovitostí, cena za kravín 3.500.000 Kč a cena za pozemky 191.600 Kč.“

Změnu usnesení č. 04/07 ze dne 21. 6. 2007 citace: Zastupitelstvo městyse schválilo ve smyslu zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích podle § 85, písm. a) koupí pozemků v areálu bývalého zemědělského družstva – farma Buchlovice, parcela č. 1801/1 o výměře 415 m², parcela č. 505/15 o výměře 596 m² od pana Jana Horáka, Buchlovice; parcela č. 1801/4 o výměře 86 m², parcela č. 505/23 o výměře 363 m², parcela č. 503/3 o výměře 253 m², parcela č. 505/42 o výměře 74 m² od paní Věry Spáčilové, Buchlovice.

Nové usnesení zní: Zastupitelstvo schválilo ve smyslu zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích podle § 85, písm. a) směnu pozemků v areálu bývalého zemědělského družstva – farma Buchlovice od pana Jana Horáka, parcela č. 1801/1 o výměře 415 m², parcela č. 505/15 o výměře 596 m² a parcela č. 504/2 o výměře 102 m², celková výměra činí 1.113 m² za pozemky městyse Buchlovice parcela č. 505/113 o výměře 613 m² a část parcely č. 505/106 o výměře 482 m² – celková výměra činí 1.113 m², vše v k.ú. Buchlovice. Dále schválilo směnu pozemků v areálu bývalého zemědělského družstva – farma Buchlovice od paní Věry Spáčilové, Buchlovice, parcela 1801/4 o výměře 86 m², parcela č. 505/23 o výměře 363 m², parcela č. 403/3 o výměře 253 m², parcela č. 505/42 o výměře 74 m², celková výměra činí 776 m², za pozemky městyse Buchlovice, parcela č. 505/60 o výměře 164 m², parcela č. 505/68 o výměře 15 m², parcela č. 501/1 o výměře 540 m², parcela č. 505/62 o výměře 45 m² a část parcely č. 505/106 o výměře 12 m², celková výměra činí 776 m², vše v k.ú. Buchlovice.

Zastupitelstvo schválilo ve smyslu zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích podle § 85, písm. a)

1/ prodeje majetku městyse Buchlovice:

- pozemků městyse Buchlovice – část pozemku p. č. 505/85, celé pozemky p. č. 505/7, 506/8 a 1797/24, všechny v k.ú. Buchlovice, firmě MIP spol. s r.o., Velká nad Veličkou, za cenu 100 Kč/m²,
- část zbytkového pozemku ve vlastnictví městyse, p.č. 3359/15 v k.ú. Buchlovice o výměře 12 m², panu Petru Špalkovi, Uherské Hradiště-Mařatice, za cenu 100 Kč/m²,
- pozemků městyse Buchlovice, p. č. 3196/5 o výměře 63 m², 3193/2 o výměře 77 m², 3191/2 o výměře 94 m² a 3192/1 o výměře 35 m² v k.ú. Buchlovice za cenu podle znaleckého posudku pánům Karlovi Sedlářovi st. a ml., Buchlovice,
- pozemku městyse, parcela č. 568/1 v k.ú. Buchlovice o výměře 1 098 m², bývalá zámecká štěpnice, státní příspěvkové organizaci Národní památkový ústav Praha, se sídlem za cenu podle znaleckého posudku.

2/ koupě majetku:

- pozemku, p. č. 6/5 o výměře 74 m² v k.ú. Buchlovice (křižovatka nad farou) ve prospěch městyse Buchlovice od paní Heleny Krivové, Buchlovice, za cenu podle znaleckého posudku
- pozemku, p.č. 788/7 o výměře 166 m² od ing. Jiřího Stejskala a ing. Hany Stejskalové, Buchlovice, za cenu podle znaleckého posudku,
- pozemků od rodiny Sedlářových, Buchlovice, které se nalézají pod místní komunikací, jmenovitě pozemek parcela č. 3178/9 o výměře 299 m², p.č. 3177/4 o výměře 119 m², cena podle znaleckého posudku,

– pozemku, od manželů Jiřího a Anny Dostálových, Buchlovice, umístěného pod místní komunikací, parcela č. 3178/10 o výměře 122 m², cena podle znaleckého posudku, případně směna za část pozemku městyse Buchlovice parcela č. 3178/1, vše v k.ú. Buchlovice.

Dále schválilo podle § 84, odst. 2, písm. b) změny rozpočtu městyse Buchlovice na rok 2007 – hlavní rozpočtové změny:

- rozpočtová změna zahrnující finanční částku na zpracování projektu na místní komunikace Váhovy a Řadová firmou ROAD PROJEKT, projektová kancelář ing. Ivan Kutín, Brno – výdajová část rozpočtu celkem 221 728 Kč,
- rozpočtová změna týkající se koupě pozemků a nemovitostí v areálu bývalého zemědělského družstva od firmy LUKROM, spol. s r.o., Lípa, výdajová část, celková částka 3 691 900 Kč, krávin – 3 500 000 Kč a pozemky 191 900 Kč,
- rozpočtová změna týkající se oprav a rekonstrukcí místních komunikací na 1 000 000 Kč
- rozpočtová změna týkající se navýšení rozpočtu pro PO SMB, Buchlovice, ve výši 413 000 Kč,
- rozpočtová změna týkající se navýšení rozpočtu na rekonstrukci a vybavení Základní školy Buchlovice ve výši 500 000 Kč,
- rozpočtová změna týkající se navýšení rozpočtu na pořízení projektové dokumentace, stavební dozor ZŠ Buchlovice ve výši 200 000 Kč,
- rozpočtová změna týkající se navýšení rozpočtu na provoz bankomatu v roce 2007 ve výši – 100 000 Kč,
- rozpočtová změna týkající se snížení rozpočtu – vypuštěním realizace vodovodu „Újezda“ ve výši 2 600 000 Kč,
- rozpočtová změna týkající se navýšení výdajů na nákupy pozemků z 350 000 Kč na 765 000 Kč (vlastníci pozemků v areálu farmy),
- rozpočtová změna týkající se prodeje pozemků městyse Buchlovice (pod nově realizovaným bytovým domem, v rámci zámeckého parku NPÚ Praha aj.) ve výši 750 000 Kč.

Celkové výdaje v rozpočtu roku 2007 byly po úpravě zvýšeny o 2 850 000 Kč na 34 516 000 Kč. Příjmy byly zvýšeny o 750 000 Kč na 25 975 000 Kč. Vyšší výdaje budou pokryty z fondu rezerv ve výši 8 541 000 Kč.

Zastupitelstvo městyse vzalo na vědomí:

- kontrolu úkolů z minulého zasedání č. 4/2007 ze dne 21. června 2007.

Uskuteční se výstava o Karlu Žádníkovi

Vážení spoluobčané. Městys Buchlovice plánuje v příštím roce v Muzeu Podhradí uspořádat výstavu o malíři Karlu Žádníkovi, který velkou část života prožil v Buchlovicích ve službách rodiny Berchtoldů. Mimo známé obrazy v zámku, na hradě, v kostele sv. Martina či ve sbírkách Slováckého muzea v Uh. Hradišti namaloval a nakreslil další práce, které jsou roztroušené mezi lidmi.

Pokud někdo z Vás některé Žádníkovy práce vlastní, chceme Vás touto cestou požádat o jejich krátkodobé zapůjčení na výstavu (do 2 měsíců). Můžete se ozvat na Úřadě městyse Buchlovice buď u tajemníka ing. M. Hrdého nebo místostarosty B. Žižlavského.

Děkujeme.

- red -

Dne 30. září 2007 navštívila Buchlovice delegace občanů a představitelů družební obce Chotoviny v čele se starostou Mgr. Zdeňkem Turkem a místostarostou Janem Jordákem. Po obědě si přátelé prohlédli v doprovodu členů rady městyse Buchlovice naši školu, poté muzeum a zúčastnili se podzimního zpívání na náměstí.
(foto: ing. Zdeněk Beníček a Bořek Žižlavský)

Starosta městyse Buchlovice ing. Jiří Černý přijal v zámecké salla tereně delegaci z anglického města Bridgewater – družebního města Uh. Hradiště – v čele s tamním starostou Philipem Smeedem. Hosté přijeli na pozvání naší základní školy, jejíž představitelé navštívili Bridgewater před časem. (foto: -bž-)

Informace místní knihovny

Při příležitosti letošního Týdne knihoven (1.–7. října 2007) se uskutečnily besedy s žáky pátého ročníku ZŠ na téma **Moje nejmilejší knížka, případně nejmilejší dětská knížka rodičů nebo prarodičů**. Účelem akce mělo být to, aby si každé dítě přineslo oblíbenou knížku, dokázalo ji představit a přečetlo z ní úryvek. Tím bychom současně uskutečnili i tzv. „velké říjnové čtení“, které obvykle probíhá v knihovnách během Týdne knihoven.

Besedy jsme naplánovali na 4. říjen ve čtvrtek – kdy je knihovna zavřená pro veřejnost.

V 9 hodin přišli žáci 5. A třídy se svou paní učitelkou Evou Polišenskou, po 10. hodině pak další „vářka“ – děti z 5. B a jejich pan učitel Mgr. Jiří Kopsiště.

V první části besedy se děti dozvěděly informace o tom, jakým způsobem se do knihovny vybírají a kupují nové knihy, jak se tyto nové knihy následně zpracovávají – kódují, razítkují a zapisují do seznamů, jakými významnými pomocníky jsou v knihovně počítače, v nichž jsou všechny knihy uloženy, jak se pracuje s on-line katalogem knih na internetu a další zajímavosti o provozu knihovny.

Další část besedy byla věnována knížkám, které si děti přinesly. Výběr knížek byl opravdu pestrý – od Gabry a Málinky přes Slovácko sa súdí, knížky Jaroslava Foglara či Vojtěcha Steklače, různé příběhy o dětech a zvířátkách, až po tzv. fantasy literaturu jako jsou Letopisy Narnie nebo Odkaz Dračích jezdců (Eragon, Eldest) autora Ch. Paoliniho, a rovněž velké oblíbené se těší nejrozličnější hodnotné dětské encyklopedie.

Je zajímavé, že si nikdo nepřinesl žádnou z knížek o Harrym Potterovi, i když o něm jsme mluvili nejvíce... Shodli jsme se na tom, že příběhy Harryho a jeho přátel jsou určeny dětem, je to vymyšlená pohádka – a pohádky by měly mít šťastný konec!!! A že v knížkách o Harrym je až moc smutných událostí...

Také jsme diskutovali o tom, jak by si děti měly vést své čtenářské deníky, aby je tato činnost bavila a nepovažovaly ji jenom za „nutné zlo“.

S potěšením můžeme konstatovat, že beseda asi děti zaujala, protože se chovaly naprosto vzorně! Byly milé, pozorné, vnímavé... Určitě se v knihovně ještě setkáme!

knihovnice, foto -bž-

Z mateřské školy

*Pár prvních kroků
už od tří roků.
Chlapec či holka,
kde je ta školka?*

Školní rok 2007-2008 jsme v naší mateřské škole v Buchlovicích zahájili v počtu 78 zapsaných dětí, šesti pedagogických pracovníků, včetně pí řed. Bc Jitky Němečkové a čtyř provozních zaměstnankyň.

Děti přivítaly barevně vymalované třídy a na nejmenší a nejstarší čekaly nové stolečky a židličky. Také zahrada byla obohacena o nový herní prvek – řetězový můstek z firmy Benjamin. Finanční částku ve výši 33.600 Kč věnoval škole sponzor, který nechtěl být jmenován.

Pro umocnění dobré nálady a překonání prvních někdy nesmělých krůčků v mateřské škole shlédly děti pohodové maňáskové představení plné písniček, říkadel a veselých scének divadla dvou herců z Hodonína „Krtček na podzim“.

Jedním z podzimních integrovaných bloků školního vzdělávacího programu je blok „Co nám dala příroda“.

Ve spolupráci s rodiči, která je pro nás stěžejním úkolem, jsme vyráběli dýňová strašidélka.

Drakiádu zdobili ručně vyrobení draci

Každý návštěvník mateřské školy jejich výstavu mohl shlédnout v přízemí budovy, nasát z nich podzimní atmosféru a obdivovat tvořivost a fantazii našich dětí a rodičů.

Další zdařilou společnou akci byla drakiáda, která se setkala s velkým ohlasem u rodičů a dětí.

Kopec nad Větrákem se zaplnil dětmi, rodiči a prarodiči, vítr se umoudřil a sluníčko se také nenechalo zahanbit. Za chvíli byla obloha plná draků.

Co ještě dodat?

Snad jen to, že v dnešní uspěchané době je velkým přínosem pro nás všechny vrátit se kousek do dětství, zapomenout na věčný shon a společně s dětmi prožít pěkné odpoledne.

Mateřská škola Buchovice

Děti vyráběly dýňová strašidla

Řádky základní školy

Zahraniční zájezd žáků ZŠ Buchlovce

Ve dnech 28. 5. – 1. 6. 2007 se zúčastnilo 20 žáků druhého stupně a dvě vyučující ze ZŠ Buchlovce školního vzdělávacího zájezdu – BERLÍN – HAMBURG – DÁNSKO s návštěvou Legolandu.

Vyjeli jsme autobusem v pondělí ve večerních hodinách od školy a čekala nás dlouhá cesta. Po příjezdu do hlavního města Německa jsme absolvovali okružní jízdu Berlínem. Protože s námi jel i průvodce, měli jsme po celou dobu zájezdu odborný výklad. Obdivovali jsme náměstí Glosse Stern s Vítězným obloukem, sídlo spolkového prezidenta – zámek Bellevue, bývalý východní Berlín s ulicí Pod Lipami na Alexandr Platz, bývalý přechod Check-Point, berlínskou televizní věž, Humboldtovu univerzitu aj.

Z dalších pozoruhodností a památek, které jsme poznali, byla Braniborská brána, Říšský sněm, který jsme navštívili, viděli jsme zbytek Berlínské zdi – East Side Gallery.

Berlín se chlubí velkým množstvím muzeí, z nichž žáci navštívili ty nejznámější – Pergamonské muzeum a Egyptské muzeum s originálem sošky Nofretete.

V Berlíně se rozprostírají obrovské zelené plochy, kde byla možnost odpočinku. K nejznámějším patří např. Tiergarten, ležící poměrně v centru města, známý jako místo, kde se pořádá Love Parade.

Před odjezdem z Berlína jsme také obdivovali Podmořské akvárium.

Další zastávkou v Německu byl největší německý přístav Hamburg. Po prohlídce starého města, radnice, novogotického kostela sv. Petra a pozdně gotického kostela sv. Jakuba žáci absolvovali dvouhodinovou projíždku lodí po Labi s odborným výkladem v anglickém a německém jazyce. V podvečerních hodinách následoval přejezd na ubytování v blízkosti německo-dánských hranic v přírodní rezervaci u nádherného jezera Westensee.

Čtvrtý den jsme navštívili dlouho očekávaný Legoland v dánském Billundu. Tento zábavný park, který se rozkládá na ploše 36 000 m², nabízí nepopsatelné výtvary z lega a atrakce. Zde jsme strávili celý den.

V podvečerních hodinách se blížil odjezd domů. Do Buchlovic jsme šťastně dorazili příštího dne kolem 14. hodiny. Při tomto zájezdu žáci poznali dvě velká velkoměsta Německa, vyzkoušeli si své jazykové znalosti a měli možnost porovnat rozdílnost kultur.

ZŠ Buchlovce

Zpívání o víně Folklorního studia Buchlovice

neděle 30. září 2007

Foto: Oldřich Stránský

Příjemný podvečer v Muzeu Podhradí Buchlovice

Na pátek 5. října 2007 byla v Muzeu Podhradí Buchlovice připravena vernisáž dvou výstav: **Stavba roku 2006 Zlínského kraje a Josef Lapčík, Zlín – Pajduláci.**

První z výstav byla v režii agentury PUBLI-CITY s.r.o., Zlín a stačilo ji jen instalovat na panely, které máme v muzeu k dispozici. Na 33 panelech jsou představeny stavby rodinných domů i veřejných staveb, kterými se jejich zadavatelé v soutěži prezentovali. Jednou z nich je také rekonstrukce Muzea Podhradí Buchlovice – zadavatelé městys Buchlovice, projektant ing. Jaroslav Mikulík a stavební firma Stamos Uherské Hradiště - v soutěži Stavba roku 2006 Zlínského kraje získali čestné uznání. Výstava rozhodně stojí za shlédnutí a porovnání, jakým způsobem jsou v celém našem kraji řešeny nové či rekonstruované stavby, které zpřijemňují náš prostor a tvoří tvář našich obcí a měst.

Druhá výstava měla zajímavou vernisáž především proto, že se jí zúčastnil tvůrce veselých figurek ing. Josef Lapčík, který se narodil v Tupesích, v současné době však žije již dlouhou dobu ve Zlíně. Lidé v jeho (keramickém) podání jsou pro něj Pajduláci. A tak před námi znovu ožívají staré historie a především lidé, výrazné postavy, které se nacházejí na každé z našich vesnic. A o tomto bylo také autorovo citově zabarvené vzpomínání, doplněné jeho vyznáním své dědině a lidem zde žijícím. Na výstavě tedy můžeme vidět skupiny figur, které by se daly nazvat: Tetky a strýci z Tupes, Tupešané - Hasiči, Slovácký rok, Vinařská moudra. Přesto, že tvorba dnes sedmdesátiletého elektroinženýra, který má velmi pevné kořeny v Tupesích, je mnohem širší, než můžeme na výstavě vidět, máme alespoň trochu pootevřené okno do jeho vzpomínek, do jeho tvorby, témata k rozhovoru předložená. Máme možnost se pře-

Z úvodu vernisáže výstav

Pěvecký sbor Tupešané

svědčit, že kromě srdce dává keramik svým figurám do služby i řemeslnou dovednost a mnohé technické znalosti získané kariérou výzkumníka.

Vernisáž se odehrávala v podstatě podle následujících not:

- úvodní slovo vč. 1. sloky hrnčířské hymny Dyž se drobet podnapijem
- píseň o víně č. 1
- malé slovo o autorovi ing. Josefu Lapčíkovi, jeho vyznání
- rituál kolem burčáků – báseň
- píseň o víně č. 2
- není smutných podzimů – báseň
- přípitek – Miloslav Hrdý
- společná píseň – Ešče byly štyry týdně do hodů
- otevření výstavy a dále pak hovory o umění, mladých vínech, o ženách etc.

Na programu se podílel, mimo již uvedených, mužský pěvecký sbor Tupešané, který, stejně jako ostatní hosté, ocenil dva příjemné vzorky burčáků dodaných panem Františkem Hrňou. Burčá-

ky, z nichž za rok budou, jak doufáme, skvělá vína – Veltlínské zelené a Frankovka – rosé, opravdu k tématům ladily.

Na vernisáži nás bylo asi čtyřicet, ani málo, ale ani moc. V muzeu byla velká převaha přespolních, přijeli kamarádi a přátelé keramika ze Zlína, Slušovic a dalších, třeba i vzdálenějších míst. Nevím, kde zůstali naši uměnímilovní spoluobčané, ale asi měli v tu chvíli cosi důležitějšího. Přes tento málo potěšitelný fakt budeme obě výstavy doporučovat nejširšímu publiku, neboť mohou říci něco o nás všech, o tvořivosti a kreativitě, o lásce k našemu městečku, k našemu regionu tak, jak to stojí v zadání našeho muzea.

Potěšením i povzbuzením pro všechny ty, kteří prezentaci výstav připravovali, byla podpora a účast starosty pana ing. Jiřího Černého s chotí a také místostarosty pana Bořka Žižlavského.

Ukazuje se, že městečko by nemuselo žít jen po dobu letní sezóny, v chvatu a shonu, ale že si může na chvíli oddychnout od množství návštěvníků a žít pro sebe a po svém – výstavy, které jsou nyní v muzeu k tomu přímo vybízejí.

O tvůrci Pajduláků

Pan ing. Josef Lapčík se narodil v Tupesích v roce 1937 a tady také žil do svých dvaceti let. V posledních desetiletích (asi 35 let) ožívají stále intenzivněji vzpomínky na dětství a jak říká Josef – dům je hotov, děcka veliká a on, zvyklý pracovat, dostal se k té činnosti, která ho od mládí lákala, k práci s hlinou. Dalo by se předpokládat, že každý „Tupešan“ je potencionálním potomkem některého z rodů slavných hrnčičů, ale ne všichni mají „kumšt“ v krvi. U Josefa se spojily výtvarné předpoklady s technickou zvědavostí a obdivuhodnou zručností.

Návštěvníci vernisáže s keramickými „pajduláky“

Ve sklepě rodinného domu v Loukách u Zlína, kde je umístěna tvůrčí dílna a možná i na chalupě v Tupesích, jsou na policích od podlahy až ke stropu stovky imaginárních obyvatel pohádkového dětského světa, říše báji, ale také se po letech zhmotňují vzpomínky na typické vesnické figurky, „strýce a tetky“ při tradičních činnostech, hasiči i celé muziky, vysloužilí vojáci, vinaři i pijáci. Ten film, který se Josefovi v hlavě pomalu odvíjí, má velmi silné obsazení a už teď si zaslouží velkou pozornost publika. Na výstavách se jeho figurky (trochu posměšně jim říká pajduláci) těší pozornosti malých i dospělých, všichni touží nechat si vyprávět pohádky od skutečného čerta, denně si připomenout radost vinaře košťujícího víno.

Pro jednu generaci svých kouzelných figur použil Josef Lapčík techniku vypalování „na jeden oheň, ne na jeden přezah“. V minulosti se v Tupesích a v nedalekém okolí právě takto vyrábělo „černé nádoby“ zvláštním postupem, při dopalování v zavřené peci se saze z zboží začernilo uvnitř i zvenku i skrze střep. A přece Josef nekopíroval jen staré mistry, ale technologii zdokonalil, našel způsob, jak dostat čistý uhlík do střepu i při „čistém“ pálení v elektrické peci. Povrchová úprava jeho figur dává vyniknout tvarové bohatosti a je také originální, řekl bych, patentovatelná. Podobně se dá mluvit o tom, že si osvožil tajemství engoby, úpravu keramických povrchů redukcí oxidů kovů i různorodými glazurami.

Svět jeho fantazie nekráčí ruku v ruce s každodenním využitím počítačů, dokonalých moderních přístrojů, které mu v rukou také zpívají jakési písně, jimž však doposud nerozumím. Jeho svět je vzpomínka plná nadsázky, veselosti a úsměvů, které nesmírně všichni potřebujeme. Proto je nám s jeho „pajduláky“ tak příjemně a mile.

Při shlednutí jeho figur mě napadlo pár (charakteristik) veršů, a tak vám je (některé z nich) předkládám:

Muzikanti z Tupes

Nejste žádní stejní
a těžko můžete rukovat
k hradní stráži,
právě to mě těší,
že vám žádný kvér
nepokazil charakter,
že se držíte trubky a tuby,
činel a klarinetů,
při zpěvu šklebíte ústa.
S vámi nezůstává
dědina pustá,
oživíte kraj
břesknu muzikou
pro tu chvíli
radostí velikou -
při hodech když jdete
dlážděnou tupeskou ulicí
o závod s větry koláči vonící
všude je plno
třepetajících kosárků
a všichni
kluci i holky
co stojí při cestě
chtějí být jako vy.

Dechovka

V rytmu velikého
a malého bubnu
pochodují odvedenci
vesnicí
taktovkou velící
muzikant mezi muzikanty
uřícený pan řidiči.
Levá - dva !
Řízná turecká muzika
houf dětí
hejno hus
za nimi prašnou cestou
utíká.

Zatrubte silněji,
kamarádi moji,
je v nás ta síla,
ať se nás ti
břestečaná boji !

Hasiči

Co, páni hasiči,
co vy děláte,
že víno pijete,
vodu nemáte?

Pijeme víno,
vody je málo,
chtěli jsme hasit,
všechno shořelo.

Až to dohoří
půjdeme do šenku,
dáme si k večeři
Od žida pálenku!

Text: **Miloslav Hrdý**
Foto: **Bořek Žižlavský**

Autor „pajduláků“ ing. Josef Lapčík

Za odcházející sezónou v Muzeu Podhradí Buchlovice

Je polovina října 2007, a to je, podle mého názoru, nejvhodnější doba pro bilanci, zamyšlení nad uplývající sezónou. Jak se průměrná denní teplota snižuje, tak i množství putování a památek chtivých turistů ubývá. A také – znáte to, na podzim je jaksí více práce v domě i na zahradách, vždycky si vzpomenu na okřídlené rčení mého kamaráda: Mám práce jak kozel na podzim! Je to tak!

Podíváme-li se na letošní výstavní akce, nemusíme být vůbec smutní. Zde je jejich výčet se stručnou charakteristikou:

22. 2. 2007–29. 3. 2007

– představení DVD „**Chříby – hory lidí a mýtů**“ za účasti autorů a protagonistů ing. Ivana Strítěského, Paed. Jiřího Jílka a Vladimíra Doskočila
– výstava fotografií „**Setkání pod Buchlovem**“
– výstava 10 mladých fotografů, kteří fotografovali na podzim minulého roku v několika obcích našeho mikroregionu

5. 4. 2007–3. 5. 2007

Ivan Křemeček a ostatní: Dobývání hradu (výstava modelů hradu a jiných objektů, kresby z cest, prezentace knihy Ivana Křemečka „O hradech“, fotografie Bořka Žižlavského, model imaginárního města Martina Žižlavského)

12. 5. 2007–14. 6. 2007

Týden pro rodinu, ale také týden spolků – „Museum vivum“

Motto: „Nechceme podporovat mrtvé skladiště předmětů, chceme pomoci praktického národopisu provozovat živé museum, v němž zděděné tradice naší minulosti a náš svéráz jsou udržovány při životě typickými pracemi, zvyky, tanci, zpěvy a obřadnostmi lidu. Tance, lidové obřadnosti, veselí a hry nedají se v muzeu uschovat do vitrín a panelů. Žijí jen, jsou-li znovu zatančeny a znovu prožity.“

A tak bylo možno zažít mimo jiné (výstavy dětí z MŠ a ZŠ v muzeu):

12. 5. – Rodina očima dětí

13. 5. – Zpívání od srdíčka a zpívání rodin

15. 5. – Přednáška – Dětský vzor a sourozenec-ké vztahy

17. 5. – Setkání seniorů

19. 5. – Sportovní den

20. 5. – Soutěžní odpoledne

18. 6. 2007–19. 7. 2007

Fotografie – MUDr. Jiří Rohel, Velehrad

– téměř sedmdesát láskyplných záběrů na Velehrad a jeho nejbližší okolí svědčí o niterném přístupu fotografa k rodnému kraji, o jeho zálibě a láskách

23. 7. 2007–30. 8. 2007

Arnošt Hrabal – nenápadný umělec

Jednou ze tří základních činností muzea jsou muzejní výstavy, které jsou krátkodobou formou zveřejnění sbírkového fondu muzea. Muzeum Podhradí Buchlovice je především muzeem městyse Buchlovice a nejbližšího okolí, což vytváří jeho výstavní profil. Hlavním úkolem je tedy prezentovat regionální historii a přírodu střední Moravy na tematických výstavách.

Muzeum prezentuje i vlastní sbírky uměleckého charakteru, především z kolekce regionálních umělců. Arnošt Hrabal je jedním z nejvýznamnějších.

– výstava z fondů paní Mgr. Heleny Schwarczové, ing. Jana Cetkovského, sběratelů buchlovických aj.,

– ze sbírky pana Gabriela Slanicaye z Nivnice, částečně koncipováno jako prodejní výstava

5. 10. – 5. 12. 2007

Soutěž „Stavba roku 2006 Zlínského kraje“

– na 33 soutěžních panelech jsou představeny stavby v širokém záběru od staveb rodinných domů až po veřejné stavby,

– 6 panelů studentských prací,

– jednou z představovaných staveb je rekonstrukce Muzea Podhradí Buchlovice

5. 10. 2007 – 5. 12. 2007

Pajduláci (keramika)

Ing. Josef Lapčík, Tupesy nebo Zlín?

Ríkáme-li, že naše muzeum je mimo jiné otevřeným oknem a výkladní skříní mikroregionu Buchlov, musíme dát v něm prostor například i těm, kteří zvládají svou disciplínu lépe, než průměrný řemeslník. Takových lidí je možná více kolem nás, a proto se musíme pořádně dívat a výsledky jejich snažení rádně prezentovat.

– vernisáž proběhla v intimní atmosféře, bylo tam velmi srdečno, až to jívalo srdce, prožili jsme při-

jemný podvečer při košťování burčáků, za zpěvu mužského sboru Tupešané a příjemného obsazení, především návštěvníků ze širokého okolí

A nějaký, alespoň malý výhled?

Začátkem adventu a také přes období letošních Vánoc nebude v Muzeu Podhradí Buchlovice smutno. Kromě hlavního tématu - „Svatých obrázků“ z našich sběrů, chceme ukázat něco z fondů, co se nám podařilo získat z darů od občanů – zvláštnosti, kuriozity, pozoruhodnosti, perličky, exkluzivity etc. **Ing. Miloslav Hrdý**

Vinařská obec roku – Buchlovice

Buchlovice spolu s Uherskými Ostrohem a Uherským Hradištěm získaly letošní ocenění Vinařská obec roku. Slavnostní akt se uskutečnil 6. října ve velkém sále Klubu kultury v Uh. Hradišti při příležitosti galakonzertu Festivalu hudebních nástrojů lidových muzik. Na fotografii přebírá ocenění místostarosta Bořek Žižlavský z rukou místostarosty Uh. Hradiště Květoslava Tichavského. (foto: Miroslav Potyka)

Historický spolek tentokrát na Sklepisku

Vedle soustavné badatelské práce uskutečnili členové Spolku podporovatelů historie Buchlovic se svými přáteli již tradiční podzimní výlet do Chřibů, do míst všeobecně známých, ale i neznámých, jež se i v našem blízkém nevelikém pohoří nacházejí.

Z Kudlovské doliny plné houbařů jsme se vydali svahelem k místům zvaným odedávna Sklepisko či Sklepiska. Za dobu asi pěti let, co jsem tuto lokalitu navštívil naposledy, se na ní hodně změnilo. Padli další lesní velikáni a tráva s houštím dokonale zarostly temeno kamenitého výběžku se stopami několika jam, pravděpodobně pozůstatků snažení předků, kteří uvěřili romantickým zkazkám a vydali se sem hledat ukrytý velehradský poklad. Ten se prý měl ztratit po osvícených reformách císaře Josefa II., za nějž byl zrušen i cisterciácký klášter na Velehradě. Podobně zmizela na Sklepisku i hluboká jáma vytesaná ve skále, která prý měla být onou cestou do podzemí.

Před léty viděli v různých nerovnostech Sklepiska členové Archeologického spolku Starý Velehrad s archeologem Karlem Hanákem valy

raně středověkého hradiska. Při troše fantazie je tam konečkonců vidíte i dnes. Některé chladné hlavy skeptiků v řadách naší výpravy, vyučení dřívějšími zkušenostmi, však na popisovaném místě akceptují toliko přítomnost někdejší lomoové činnosti a do dalších nejistých spekulací se nepouštějí.

Od Sklepiska to už není daleko k loukám nad Košíky a Jankovicemi, z nichž je možné přehlédnout velkou část východní a jižní části Chřibů od Kudlovské doliny k Velehradu, Buchlovu, Pěkné hoře a Ocásku. Od malebné kapličky „na Poledňové“ jsme se vydali do Vlčích jam, plných roztodivných skalisek a balvanů, porostených bohatým mechem. V současnosti jsou kdysi tato málo známá místa zpřístupněna cestičkami a schodišti trasou, kterou vybudoval pravděpodobně Svaz českých turistů. Mnohá skaliska připomínají hlavy, zvířata a dokonce jedno z nich bylo badatelem ing. Antonínem Galatikem, CSc. pojmenováno trůnem velkomoravského velmože. Jmenovaný v dalších skalách vidí např. náboženské motivy, reliéfy či mapy.

Výprava „na Poledňové“ nad Košíky u kapličky

Ve Vlčích jamách

Mariánská studánka v Kudlovské dolině

Naše výprava dále pokračovala na samý konec Kudlovské doliny, kde jsme se posilnili v příjemné restauraci. Dalším tématem cesty byly mosty, ke kterým nás přivedli kostelaniští přátelé. Dva z nich – kamenné – najdete na severních svazích za Bunčem. Zajímavostí jednoho z nich je přítomnost místnosti s dveřmi a oknem v samotném mostovém tělese. Jiný z málo známých kamenných mostů jsme navštívili z druhé strany Bunče směrem k salašskému údolí. Tento je patrně největší chříbskou stavbou svého druhu. Tvoří jej nejméně osmimetrová stěna s nízkou dolní propustí. Délka této ojedinělé stavby v koruně činí asi 30 metrů. Protože se most nachází v místech s nevýraznou lesní cestou, zajímal nás jeho účel i stáří. Podle tradovaných informací byl postaven na kdysi používané komunikaci od Salaše k Bunči italskými zajatci z první světové války, čemuž by mohl nasvědčovat i datum na jeho propusti „1924“.

Součástí celodenního výletu spolku byla samozřejmě i návštěva malého muzea Jiřího Blahy v Kostelanech na Kroměřížsku, které někteří účastníci viděli poprvé a byli nadšeni stejně tak, jako my při jeho první prohlídce.

Text a foto: **Bořek Žižlavský**

Tzv. hladový most pod Bunčem, stavěný italskými zajatci

Lázeňské centrum se prezentovalo v Praze

Buchlovické Centrum regenerace známé jako „čokoládové lázně“ www.cokoladovelazne.cz se ve dnech 4. a 5. října 2007 jako jediné wellness centrum ve Zlínském kraji prezentovalo na 3. mezinárodním veletrhu lázeňství, rehabilitace, regenerace, estetiky a fitness Wellness Balnea na pražském výstavišti v Letňanech. Prezentace probíhala pod záštitou nově vzniklé České Asociace Wellness – www.spa-wellness.cz, jehož je centrum zakládajícím i řadovým členem. Doprovodný program veletrhu obohatila přednáška na téma „Vínoterapií k harmonii těla i duše aneb zdraví ukryté v jádru“ spojená s praktickou ukázkou vinného tělového peelingu a zábalu. Aby prožitek byl kompletní, vnitřní vinnou terapii zabezpečil sám buchlovický starosta, ing. Jiří Černý, který dodal výborné víno ze svého vinohradu.

Marcela Šťastná, majitelka

Výzva a žádost o spolupráci

Buchlovice jsou známým místem turistického ruchu a snahou občanů o pěkný vzhled svého okolí. Na konci letošního vegetačního období musíme opět dbát na přerostlé větve stromů na mnohých místech, které brání bezpečnému průjezdu vozidel.

Žádáme proto občany o spolupráci při ořezávání větví zasahujících ze soukromých pozemků na veřejná prostranství a komunikace. V takovém případě si každý vlastník ošetří prořezávku podle své úvahy. Je vhodné dodržet odstup větvi asi 1 m od komunikace a umožnit výšku průjezdu 4 m.

V místech, která nebudou vhodně upravena do 15. listopadu 2007, zajistí prořezávku pracovníci Služeb městysu Buchlovice podle úvahy a potřeb.

Redakce

Život pod „vysílačkou“ (dokončení)

V minulém čísle zpravodaje jsme otiskli úvodní část vzpomínek pana Antonína Poláka z Újezdů. Dnes přinášíme dokončení.

Co vám utkvělo v paměti na dobu, kdy jste žili dole v Buchlovicích?

My jsme se potom odstěhovali do Buchlovic. Otec dělal šafáře na Berchtoldovém statku ve Štítě. Revírník Blumenschein ho navrhl, a tak to otec vzal po starém Šmólovi. Jak přišli Němci, tož jsme se ze Štítu odstěhovali na Kučíkovo pod kostel.

Ze Štítu mám ještě takovou vzpomínku. Vedle bytů tu byly ustájené aji hraběcí koně. V roce 1938 při mobilizaci nám vzali jezdecké koně. Vládní vojsko se žlutýma výložkami potom za pár dní pochodovalo na koních po silnici kolem

zámku, vědl je nějaký vysoký důstojník. My jsme stáli venku a já jsem poznal našeho koně Majzena, na kterého jsem zavolal. Kůň se otočil aji s jezdcem a napochodoval si to do Štítu. Tak jsem se s koníkem, na kterém jsem se navozil, znovu pomazlil. Vojáci potom ve Štítě nocovali ve stodole. Na druhý den koník nechtěl pryč. Nakonec mu zavázali oči šátkem, vyvedli ho a šel.

Na konci války se vedle zákopů pro Němce dělaly i zátarasy – dvojité řady z borovicových klád. Táto se v případě nutnosti měla pozhazovat přes silnici na Brno. Jeden takový zátaras byl pod Orlitovú skalú, druhý už tady za hájenkú u odpočívadla. Chodili jsme tam kolem lašovat. Tehdy jsem měl aji kvér Mauser 98. Když jsem šel na vojnu, tož jsme ho zakopali pod šopku, kde potom určitě zrezavěl.

Obraz J. Habáně – někdejší Újezda se starou hruškou

Primiční průvod faráře Františka Joška směřuje z Újezdů do Buchlovic

Újezda i Trnávky byly od městečka dost daleko. Jaké sem vedly cesty? Od kdy tu byla elektřina?

Cesty byly všelijaké, většinou jenom hliněné. Nejhorší to bylo, když lílo. Za jedným z Újezdů kdysi šla jeho nevěsta a na začátku mája zrovna lílo jak z konvi. Říkali jsme si: „Jé, tam ide nejaká paní v té hrůze!“ Dycky udělala jeden krok, vytáhla lodičku z bahna, obula si ju a hned zase vytáhla tú druhú. A tož ona, chudera, to tu neznala, poplétla si, kama má odbočit, a tak sem došla skoro utopená, celá od bahna. My jsme ju tehda usušili a odvédlí do rodiny.

Do školy jsme odtáď chodili cestú Kameniců. Někteří chodili důle ke „slúpečku“ při cestě do Hliníků, od jara do podzimu bosky. Tady u našeho ústila cesta Padělkovica, která šla podél zmoly až důle ke Skládalovému. My jsme chodili nakupovat tadyma.

Když někdo umřel, obyčejně vezl rakev na voze koník. Když lidi neměli na zaplacení, nésl se

nebožtík enom na márách až důle do obce.

Elektrika sem byla zavedená až po válce. Já jsem měl tehdy svoju elektriku. Měl jsem dvacet metrů vysoký stožár s vrtulú, k temu automobilové dynamo a akumulátor. Vedle můj bratranec to chtěl taky, tož jsme to udělali. Podobnú vrtulu měl aji Janík na Smraďavce a jiní.

Svého času žily Trnávky primicemi faráře Františka Joška, který odtud pocházel.

Vzpomínám si na ně dobře. On je s nama aji taková vzdálená rodina přes Hruštáky. Stařenka Hruštáčka byli Joškova. Joškovy primice, to byla tady veliká sláva. Konalo se to u nich na Trnávkách v malé chalúpce pod dochem, až úplně důle v jamě „pod žblkem“. Hlavní oslava byla u Hruštáků navrchu. Stařenka to zorganizovali, aby se všechno přeneslo tam a ještě se tam aji vařilo. To bylo vedle toho Rašticového a Bukáčkového. Jako novokněz se potom dostal, myslím, do Újezdca u Luhačovic.

Buchlovice, stejně jako jiná místa, měly svého času více tzv. figurek, lidí, kteří se v něčem více odlišovali od ostatních. Vzpomeňte na některou z nich.

Tak jak všude byli aji tady na Újezdách a na Trnávkách mezi lidma postavičky, na které nejde jen tak zapomenět.

Starý Martán šel jednu v zimě s lopatú na rameni kolem našeho a otec mu povídá: „Kde idete strýcu v takový nečas v tem snihu?“ Martán na to: „Ale člověče, ztratil jsem tu faju, ten střep, ten moždíř nikdy jak byly ty plůčše, tož to idu hledat.“ Tož šel okolo našeho navrch do hor, odhazoval po cestě snih a hen až pod Zbojníkem tú fajku našel.

Jednú taky ten Martán povídá: „Člověče, ten Lukyňa, ten Tadúch, ten mosí mět prsiska, ten pajšl nebo jak se to říká. Vykúří pět paklú tabáka za týdeň a já enom sedm.“ Jak vidět, s počtama na tom nebyl nijak dobře. Chlapi mu dělávali na potvoru. Dyž dělál v horách, dycky mu něco přivázali nebo schovali. To se nechávalo náradí v horách na další dni, sekery aji pily. To bylo

dycky: „Strýcu, kde máte na náradí?“ A on: „No tam, kde je tá zaházaná jama.“

Největší srandu jsme zažili u starého Venclíčka Veselého, holiča, který měl holičství u Horáků. Napřed byl aji vedle Šikového obchodu na náměstí. Chodil sem taky starý Šebek, co byl za první republiky v Argentýně. Potom měl velikú záduchu a dycky mezi slovy se nadechoval: „Když jsme byli v té Argentýně, pchchch..., já jsem tam kácál stromy. Ale to byly stromy, to ste neviděli. Měl sem černocho, říkali jsme si kompaněros si a kompaněros si, pchchch... On toho moc neuměl, já taky né, a tož sme si moc dobře rozuměli, pchchch... Jednú sme šli kácát veliký strom, vzali pilu, takorčka dvánáct metrú dlúhú, pchchch..., a dali se do toho kmeňa a čtrnáct dní se neviděli. Až strom spadl, povídám: „Kompaněros, pchchch..., pujdem si vypít čočoros?“ On furt nic. Já dojdu na druhú stranu kmeňa a on tam sviňa nebýl, pchchch... Já sem to řezál čtrnáct dní sám!“ To si dycky Šebek vymýšlál. To bývalo u holiča řehotu. A to jsme tam sedávali kolikrát aji do půl noci.

Připravil a foto: **Bořek Žižlavský**

K Újezdům patří původní malebná zástavba, která kontrastuje s novou

Staré stromy a buchlovské ovocnářství v minulém čase

Naši předkové – zemědělci – měli odjakživa ke všem stromům dobrý vztah. Snad v tom bylo ještě maličko zrníčko pohanství, kdy některé stromy byly považovány za posvátné a byly uctívány.

Asi jako dědictví z těch dob pohlíželi lidé v Buchlovicích na strom jako na živou bytost. V mládí jsem často slýchávala od pamětníků úsloví, že ten, kdo úmyslně zničí strom, nebo mu ublíží, že zahyne, do roka zemře a hned bylo poukázáno na několik případů.

Příznivé podmínky a vhodná poloha Buchlovic na úpatí Chřibů zřejmě taky měly svůj podíl na tom, že se tu vždy ovocným stromům dařilo. K největšímu rozvoji ovocnářství došlo v druhé polovině devatenáctého století a zasloužil se o něj tehdejší buchlovský pan farář Dvořák a panský zahradník Böhm. Nyní již více než sto let poté se u nás bude zakládat sad se stromy starých ovocných odrůd a tato skutečnost mě přivedla k úmyslu napsat tento text. Při sadu bude zřízena ovocná školka, kde bude možno si stromky těchto léty prověřených odrůd koupit.

Ovoce se v Buchlovicích pěstovalo asi odedávna. Jsou toho dokladem názvy několika místních tratí. Polní trať Třešňák vedle lázeňských budov na Smradavce, kde bývalo hodně třešňových stromů a Trnávky, polní trať, kde bývalo v polích i pod lesem hodně švestkových stromů. Z této oblasti se doposud v Buchlovicích pálí jedna z nejlepších slivovic. Názvy lesních a polních tratí podle ostatních stromů jsou např. Lipůvka, dnes zahrádkářská kolonie, kde byl původně asi lipový hájek. Částem luk k Pile se říká V Klencoch. Zřejmě tam dříve rostly kleny (babyky). Dále jsou to Velká Lipová a Malá Lipová, lesní trati kdysi s lipovým porostem.

Jak jsem už uvedla, k významnému rozmachu ovocnářství došlo v Buchlovicích po příchodu vlasteneckého faráře, buditele Josefa Dvořáka. Dostal se k nám v šedesátých letech devatenáctého století. V těchto časech byla v městečku finanční a hospodářská situace k netěšení. Hraběcí rodina Berchtoldů se zřízením nemocnice v zámku a dalšími sociálními aktivitami zadlužila

Smutný pohled na neudržovanou ovocnou alej u Sparu pod Buchlovem

Stará oškoroše pod višňovým sadem

na dlouhá desetiletí a podle toho vypadal i celý velkostatek. Buchlovští zemědělci dlouho po zrušení roboty nevynikali a koneckonců neuměli ani žít v nově nabyté svobodě. Často nezodpovědným způsobem života přicházeli o své majetky. V tu dobu přišel zmiňovaný, vzdělaný kněz, který se snažil povznést své farníky z lidské bíd. Poznal, že se u nás dobře daří ovocnářství a učil rolníky výnosně ovocnařit. To zvolil jako jeden z prostředků ke zlepšení všeobecné nouze. Za své peníze nakoupil v ovocných školkách mladé stromky, nechal je přivést do Buchlovic a rolníci si je rozebrali. Tak se k nám asi dostaly jablka „kožené“, „parména zimní“, „malenovské“, „hrkáče“ (hranáč kdánský), „cáry“ (car Alexander), „režňata“ (astrachán bílý a červený) atd. Tehdy to byly novinky. Panenská jablka tu asi byla už dříve. Nové druhy hrušek pravděpodobně byly „hodonky“, „salcburky“, „máslovky“, „císařky“, „baby“, „krvavky“, „ovesňačky“ atd. „Kamínky“ a „trpule“ byly asi původní.

Dvořákova snaha zabrala. Rolníci si prodejem ovoce hodně pomohli. Stromy vysazovali na Pastvisku, na meze, k polním cestám i do polí, hlavně v Trnávkách a v Chrástách. Přímou v obci byl

zvyk, že před domem, pokud tam bylo jen trochu místo, se vysazovala hrušeň a humna (sady) za usedlostmi byla plná ovocných stromů. Zámecký zahradník Böhm při této příležitosti nechal vysázet jabloně a hrušně kolem polí a luk okolo Buchlova a kousek zámecké zahrady u potoka přeměnil na ovocný sad.

V Buchlovicích se vždy nacházel překupník ovoce, který buchlovské výpěstky vozil do Rakouska, do Vídně, později do Brna, Ostravy i Prahy. Pro trnky a durancie na slivovici a hrušky „kamínky“ na hruškovici a hruškové víno si jezdili lidé z dědin kolem Moravy, kde se ovoci tak dobře nedařilo. Mnoho buchlovských rodin si tak pomohlo a zbavilo se dluhů. Také slivovice, třešňovice, meruňkovice i hruškovice se dobře prodávaly. Náš soused, stařeček Rýznar, vždycky říkal: „Když na měřici roli stojí veliká jablona a dobře zarodí, strží se věc, jak dyby se na tem roli dobře urodilo žito.“ Ovocnářská tradice tu žila stále až do vzniku zemědělského družstva a rozorání mezí, kdy byly stromy na polích, a většinou ty staré odrůdy, likvidovány.
(dokončení příště)

Text **Zdenka Maršálková**
foto **Bořek Žižlavský**

Píseň o sv. Martinovi

Hvězdo světlá, svatý Martine, církve naší přerozkošná záře,
svíce, která v slávě bezstinné, u Božího plaje u oltáře,
pohled vlídným obličejem k nám, již tobě ke cti pějeme.

Od prvního svého rozkvětu prospíval jsi uměním a cností,
vystříhal se hříchu podnětu, jako vojin slynul statečností,
biskupem jsa, jako zoře, skvíš se církve po oboře.

Duch tvůj prost byl lichých obalů, mysl tvoje čistá bezúhonná,
hrud' tvá oltář svatých zápalů a tvůj život – kytká libovonná,
v srdci tvém, té cudné schráně, stánek zvolil si Bůh Páně.

Bůh tu velkou lásku ocenil, s jakous ovečky své k nebi vodil,
práci tvoji hojně odměnil, an jsi si valně stádo tebou zplodil,
tys ctil Krista a on tebe poctil, an ti zjevil sebe.

Ó, ty dobrý moudrý biskupe, jenž jsi láskou vřelou k Bohu planul,
viz, to naše srdce přetápí, s něhož zlý svět moudrost Boží svanul,
uč nás klamu světa minout, k nebeským se věcem vinout.

Kde ty bydlíš není oblaků, věčné pravdy slunce tamo svítí,
my však tápáme tu ve mraku, hřích nám brání nebes světlo zřítí,
velký světče, mluv tam k Otci, ať dá světla naší noci.

Vyžádej nám hojných milostí, klopotná jest naše světem cesta,
pros, ať přese všechny těžkosti, dojdeme šťastně nebeského města,
kde pak s tebou neustále zpívat budeme k Boží chvále.

Dětský koutek Boženy Jamborové

Krtek

Máme krtka na zahradě,
to vám velká hrůza je,
dělá nám tam neplechu,
jak ho chytne nezbedu.

Kožíšek má sametový,
zabít ho ale nemůžem,
chráněný je od přírody,
jak si teďka pomůžem.

Opička

Máme doma opičku
maličkou jak kuličku.
Skáče stále do postele
až do stropu vyskakuje.

To ale ještě není všechno,
chová se jak to malé děcko.
Stále něco okukuje
a zadeček na nás vystrkuje.

V roce 1968 zažil hrad Buchlov doposud největší filmování. Na motivy novely Heinricha von Kleista (1777–1811) zde režisér Volker Schlöndorff točil koprodukční velkofilm, který se odehrává v 16. století v Německu, s názvem Michael Kolhaas – rebel. Film, na němž se podílela i československá kinematografie a někteří naši herci, byl uveden v kinech v roce 1969. Jeho poslední projekci mohli shlédnout diváci Buchlovské svíce v buchlovickém kině v druhé polovině 90. let. (foto Vítězslav Novotný)

*Na fotografiích vidíte dnešní parkoviště před tržnicí na obrázcích, které od sebe dělí 99 let.
(staré foto: Jan Horák, Staré město; nové foto: Martin Žižlavský)*

Jak povstaly houby

Apoštol Páně, Petr, nebyl hned svatým. Právě cesty s Pánem Ježíšem po světě ho měly vycvičit v trpělivosti, v odříkání, v pokoře a ve skromnosti. Nejeden cesta pro něho byla zkouškou a poučením do budoucnosti. Ze všeho, co zkusil s Pánem Ježíšem na cestách si měl vzít příklad a poučovat druhé.

Jednou, aniž to svatý Petr tušil byl podroben zkoušce, ve které, bohužel, neobstál. Dostal tím od svého Pána účinnou lekci na celý život.

Kdysi se vydali na cestu časně zrána.- To byla krása a nádhera v té jarní přírodě! Vzduch sice voněl zemí a květy, byl však chladný a zastřený jemnou mlhou. Slunce se na východě klubalo z mráčků. Ptáčekové tak jásavě zpívali, že byla obava, aby jim hlasivky v hrdélku nepopraskaly. Duše svatých poutníků tonuly ve štěstí a radosti. Za několik hodin slunce donutilo mlhu, aby se schlípě položila na trávu a proměnila v rosu. Sluneční paprsky se zabodly do země a pálily všechno, co bylo na dosah jejich účinku. Jak tepla přibývalo, tak ochabovala i Petrova dobrá nálada. Měl už hlad a žízeň, ale na každou jeho prosbu, aby si odpočinuli a občerstvili se, Pán záporně zakroutil hlavou. Blížilo se poledne. Svatý Petr se potil, odfukoval si a vzdychal. Pán Ježíš se jeho počínání je usmíval. „Je ti horko, Petře? Potíš se, jak pozoruji, ačkoliv neděláš nic namáhavého. Jdeme jako na procházku. Pohlédni tam na toho orače a všimni si, jak pracně obdělává své pole – jak v potu tváře se namáhá dobýt ze země obživu jak pro sebe, tak i pro své drahé. Vidiš, nedbá horka, pracuje bez přestání, nedopřeje si dlouhého postávání, jen tak, co by si na okamžik vydechl, a lopotí se dál. To je vytrvalec. Chce něco dokázat!“ „Mistře, stydím se za své naříkání a za svou slabou vůli. Víím, že silný muž v nepříjemnosti zatne zuby a pokračuje na svém díle.“ V duchu si však nepřestal namlouvat, že by bylo přece lepší, kdyby se aspoň na chvíli zastavili, oddechli si a třeba jen ze studánky se napili a svažili suché rty. Pán Ježíš dobře věděl o Petrových myšlenkách. Konečně k poledni dorazili do vesnice, kterou neuviděli dříve, dokud do ní nevešli, tak byla schovaná v údolí za stromy. Z komínů vystupoval kouř. Po dědině táhla vůně čerstvého pečiva. Petr pronesl: „Pane, žízním. Nemáš-li nic proti tomu, vstoupím zde do toho stavení a poprosím o trochu vody.“ Do vrat právě vjížděl sedlák, který se vracel z pole. Viděl na pocestných, že potřebují nějakého občerstvení, proto je zval, aby jen vstoupili k nim dále.- Vešli tedy za ním na dvůr. Selka, jak zvěděla od muže, oč jde, hned volala na dceru, ať skočí se džbánem pro čerstvou vodu. Sama pak přinesla ven misu dozlata upečených koláčů: při pohledu na ně se sliny v ústech sbíhaly. Kupodivu, Pán Ježíš koláče odmítl, vodou však nepohrdl, napil se několik doušků a podal džbán svému učedníkovi. Svatý Petr vrácením koláčů byl zdrcen a nechápavě i vyčítavě se díval na Pána, který se dal klidně do řeči s hospodářem o počasí, o úrodě, o kravách a ostatních selských trampotách. Svatého Petra to nezajímalo. Bedlivě střežil misu koláčů, kterou selka postavila na otevřené okno u kuchyně. Když Pán Ježíš nahlížel ze zápraží s hospodářem do chléva a rokovali navzájem o té němé tváři, svatý Petr se přiblížil, jako by měl zájem o to, co se povídá, ale nepřistoupil až k nim docela, jen natolik, aby měl na dosah ruky misu s koláči. Ve vhodné chvíli vzal si Petr několik koláčů a schoval je do kapsy. Pán Ježíš, ač obrácen zády, dobře věděl, čeho se svatý Petr dopustil. Krátce na to se Spasitel s těmi poctivými lidmi rozloučil a odcházel. Svatý Petr ho následoval. Těšil se na tu chvíli, kdy bude moci sníst ukradené koláče. Štěstí svatému Petrovi přálo. Netrvalo dlouho a dostali se do lesa. Kráčeli pěšinou, Pán Ježíš napřed, svatý Petr za ním. Teď nastala chvíle, aby se koláče dostaly, kam patří. Apoštol sáhl do kapsy, ulomil polovici koláče a vsunul do úst. Ach, to byla vůně a lahoda.- Než, běda. Ještě ani sousto pořádně nerozkousal, když Pán Ježíš se trochu poohlédl a pronesl: „Škoda, Petře, že jsme si nevzali nabízené koláče. Přišly by nám teď vhod. Co tomu říkáš?“ Svatý Petr musil za každou cenu něco odpovědět. Aby se však neprozradil, dal si dlaň k ústům, vyplivl do ní rozkousaný koláč a zahodil do křoví vedle cesty. Zdálo se, že Mistr se zamyslel a nevěnoval ani pozornost tomu, co svatý Petr odpovídal. Kráčeli zase mlčky. Apoštol myslel, že nadešel příhodný okamžik, aby si pochutnal na druhé polovici koláče. Tentokrát se nebude zdržovat dlouhým pochutnáváním v ústech, nýbrž hned sousto spolkne. Sotva měl druhou polovíčku koláče na jazyku, zase se Pán Ježíš maloučko obrátil po apoštolovi a řekl: „Petře,

jak ten les voní pryskyřicí. Lesní vzduch tráví. Nemáš hlad? Já bych hned něco snědl.“ Svatému Petrovi se leknutím zastavil dech. Nedal pozor a jak chtěl rychle polknout koláč, uvízl mu v krku, podráždil sliznici, takže hlučně kýchl – a rozkousané pečivo odletělo daleko do lesa. To je směla, to je směla, naříkal v duchu svatý Petr. Cožpak ani jeden koláč nesmím v klidu?.. Nesnědl ani jeden. Vždycky, když už se těšil, jak uleví svému kručicímu žaludku, vždy Pán Ježíš na něho promluvil, takže musil ubohý apoštol každé sousto vyplivnout, aby se neprozradil, že něco tajně jí. Konečně, při posledním koláči, obrátil se Pán Ježíš k apoštolu docela a řekl mu vyčítavě: „Petře, odhoď i to poslední sousto, poskvrněné slinami tvé falešnosti. Myslíš, že nevím, co tropíš za mými zády? Ukradls selce koláče a teď bys je rád nepozorovaně snědl. Petře, není ti hanba takto podvádět svého Mistra, o němž přece víš, že je to Bůh a člověk, jemuž není nic skryto, jenž vidí každému člověku až do nejtajnějších záhybů duše? Teď zde stojíš zahanben a čekáš na můj rozsudek. Vyčítky tvého vlastního svědomí nechť jsou ti trestem.“ Smutná byla další pouť pro svatého Petra. Slzel a vyčítal si trpce svůj poklesek.

Přespali v jedné hájovně za lesem. Svatého Petra tam nic netěšilo, ačkoliv se setkali s úslužnými lidmi a kraj byl krásný jako na obrázku. Pán Ježíš po celou dobu se svým apoštolem nepromluvil, a jako by ho chtěl ještě více potrestat, vracel se druhý den lesem touže pěšinou, kudy tam přišli. Svatý Petr prožíval na tom zpátečním pochodu pravá muka. V těch místech, kde včera odhazoval rozkousané koláče, uviděl vedle cesty, i dále v houští, cosi zvláštního, co ještě nikdy před tím nespatriil. Pán Ježíš se zastavil a ukázal na ty rostliny rukou: „Vidíš, Petře, ty hnědé kloboučky na bílé nožičce? Víš, co to je?“ „Nevím, Pane.“ „To jsou houby. Vyrostly z onoho Božího daru, který jsi zde včera zahazoval. Bude to pro chudinu druhý chléb.“ „To jsou tedy houby.- Ale, Pane, jak to, že si jsou sice všechny podobny, přesto však barvu i některé maličkosti mají různé?“ „To je tak. Ze střídy koláče vyrostly houby sladké, lidskému zdraví prospěšné, hříby a ostatní jedlé houby – z kůrky povstali modráčci – z falešných slin tvých úst vznikly pak houby jedovaté a ostatní prašivky. Učinil jsem tak proto, aby Boží dar nepřišel nazmar, aby si lidé vážili chleba, nešlapali po něm a nepohazovali po zemi a po cestách.“

Svatý Petr odprošoval Krista Pána a sliboval mu, že se polepší.- Na důkaz, že se na něho už Kristus Pán nehněvá, brával Pán Ježíš svatého Petra s sebou i na další cesty, kde ho poučoval a vedl takovým způsobem, že z apoštola Petra se stal svatý a věrný učedník Páně.

Z knihy Julia Košnára Pán Ježíš v českých pohádkách

S měsícem říjnem pomalu odešel krásný barevný podzim, který dokumentují i naše fotografie. Ta první, Barborka, je od Alberta Orlity a druhá, pohled ze střileckého hradu, od Marcely Štátné.

Dukátka

Ležím na posteli a stará lucerna
za oknem rozžihá vzpomínku
zavátou listím hrušně
Stála na kopečku v humně
kmen sehnutý k zemi
Snad proto jsem tak snadno vylezl
do koruny
a se zatajeným dechem
poslouchal zpěv ptáků
Říkali jsme jí dukátka
a já věřil
že je pod jejími kořeny zakopán poklad
Vidím ji dnes jako před léty
Šat z květů obletuje roj včel
Jdu kolem po špičkách
abych nezaplašil vzpomínku
tak sladkou a křehkou
jak přezrálý plod

Mladost podzimu

V tichu kráčím po koberci podzimu
Sám se vzpomínkou
vstříc svému mládí
Ve světle pouliční lampy se snáší listopad
vzpomínka vytržená z památníku

Ze sbírečky „Zní píseň dětství“ kamaráda MUDr. Jana Pavlíka, čerstvého sedmdesátníka, rodáka z Hornácka, který žije na Kyjovsku a má chatu v Buchlovicích na Smradavce, vybral tři básně
Miloslav Hrdý.

Kolikrát už přešlo jaro
a jeseň dobarvena vymalovala svět
mých mladých let
Cítím stále vůni pečených brambor
radost ze hry malých pasáček
kolem ohýnku
Slyším cinkot zvonců a klekání
když zavírá den vrata statků
i dveře chaloupek

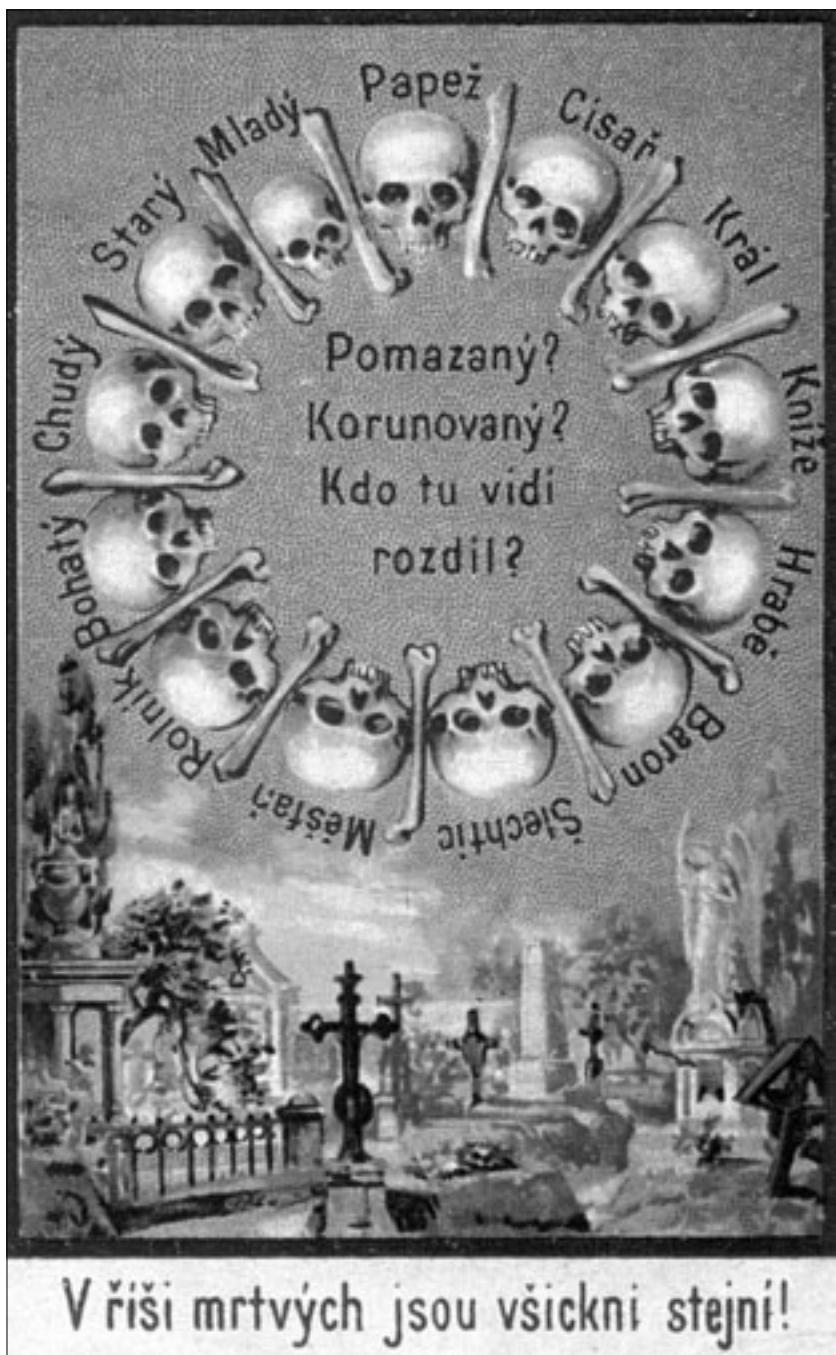
Rozjímání

Zas kráčím po známé stezce
dnes stejně jako včera
i před léty
na zemi zlato podzimu překrývá
bílá tvář zimy
Dech podzimu ukryt v kupce listí již vyprchal
i listy kopřivy sežehl mráz
a nahotu keřů pokrývá stín osamění
V holých větvích staletých buků se ukrývá
mlčení věků
Tiše stoupám tou známou cestou nahoru
a v korunách stromů mi zní harmonie života
Marně hledám křížovatku
Cesta je přímá
nelze už odbočit.

Kouzlo podzimního zámeckého parku

(foto: -bž-)

Ke svátku „dušiček“ možná trochu morbidní, ale nevyvratitelné!

(Litografie z druhé poloviny 19. století)

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Úřad městyse Buchlovice, tel.: 572 595 120. Vychází měsíčně, řídí redakční rada, odpovědný redaktor ing. Miloslav Hrdý, výkonní redaktori Vlastimil Kořínek a Bořek Žižlavský. Náklad 350 výtisků. Cena 10,– Kč

Registrační číslo MK ČR E 13102

*Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.
Sazba Vít Kučera, tisk HUDEC print, s. r. o., Buchlovice*